

Bert Keizer

Verzachten,
verhullen, vermijden
kan ook afglijden naar
iets verbergen

VINCENT BOON

‘Premedicatie’

In ons werk gebruiken we veel verzachtende termen. We hebben het niet over ‘buis in je keel duwen’ maar over ‘intuberen’. Niet over ‘sterven’ maar ‘succumben’. Verder wordt alle vleselijkheid weggehouden in termen als ‘vagina’, ‘penis’, ‘scrotum’, ‘labia’ en niemand stinkt uit zijn mond want daar hebben we ‘foetor ex ore’ voor. Soms werkt het niet. ‘Diarree’ klinkt precies zo vervelend als ‘schijterij’. Er bestaan ook privé-eufo’s. Collega S. duidt SOLK graag aan als een ‘Z-O-H-P-tje’: zit-onder-het-petje. We vinden dat verhullende wel prettig. Een beenamputatie is al erg genoeg en de beleving van het slachtoffer wordt er alleen maar beroerder van als je het woord ‘afzagen’ gebruikt. Die min of meer Latijns-Griekse terminologie is een erfenis uit de Middeleeuwen die niet toevallig het lezen van internationale medische literatuur een stuk makkelijker maakt. Maar verzachten, verhullen, vermijden kan ook afglijden naar iets weghouden, iets verbergen. Zo voel ik enige achterdocht bij ‘euthanaseren’. Maar bij ‘omleggen’ of ‘doodmaken’ word ik ook kregel, want dan wil ik roepen: ‘Het is iets heel anders!’ Ja, maar hoe zou jij het dan zeggen? Wat vindt u van: ‘de overdosis bezorgen’? Werkt ook niet want ‘overdosis’ doet denken aan een eenzame verslaafde in een kraakpand.

Jacob Kohnstamm spreekt over de nieuwe Code of Practice, de nieuwe euthanasiecode van de RTE’s (MC 20/2018: 10). Daar komt een passage in voor waarin het verzachtende van een eufemisme geruisloos overgaat in iets weghouden. Het gaat over

‘premedicatie’ bij euthanasie in het geval van een demente patiënt die het niet meer kan zeggen. De patiënt wordt dan ge-euthanaseerd – daar gaan we – op basis van de schriftelijke wilsverklaring. Dat gebeurt niet zomaar. Er moet sprake zijn van ondraaglijk en uitzichtloos lijden. En daar moet ‘premedicatie’ bij omdat de man of vrouw in kwestie zich zou kunnen verzetten tegen de komende procedure.

Maar wacht even. Premedicatie geven we aan patiënten die op het punt staan iets helends te ondergaan waar ze weet van hebben en dat ze ook wensen.

Maar premedicatie toedienen om te voorkomen dat de levensbeëindiging een ordinaire worsteling wordt, vind ik iets heel anders.

Het is niet zeldzaam bij gevorderde dementie dat je iemand sedeert om ze eindelijk een keer te kunnen uitkleden en wassen omdat de foetor die ze uitwalmen niet te harden is. En ja, dat wordt wel eens vechten. Wat moet je anders? Vandaar midazolam. Ik vind het idioot deftig om dan te spreken van ‘premedicatie’, want welke ingreep had u op het oog? Haar een keer goed wassen! En om dat voor mekaar te krijgen schakelen we haar wil even uit. Maar het geven van midazolam om vervolgens niet het haren wassen te vergemakkelijken maar het toedienen van een dodelijke dosis barbituraat, lijkt me een uiterst dubieuze procedure. En ik vind dat juist dat dubieuze niet verdwijnt door de kreet ‘premedicatie’. ■